

ЗАКОРДОННІ ІНІЦІАТИВИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ: ЧЕСЬКИЙ ТА ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД У ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ (2022–2025 РР.)

Т. І. Совгира

Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ,
Україна

STIsovgyra@gmail.com

T. Sovhyra

Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-7023-5361>

Т. І. Совгира. Закордонні ініціативи репрезентації українського театру: чеський та польський досвід у період повномасштабного вторгнення (2022–2025 рр.)

Статтю присвячено аналізу сучасного досвіду організації театральних ініціатив за межами України в період загострення повномасштабного вторгнення. Здійснено аналітичний огляд ініціатив репрезентації театральної культури України в польському та чеському театральних дискурсах. На основі ілюстративних матеріалів, брошур, періодики, інтерв'ю та матеріалів конференцій розкрито динаміку розгортання основних тематичних напрямів театральних практик і проголошення ідейних наративів в українських виставах, реалізованих у період повномасштабної війни. Окреслено географію поширення вистав з українською тематикою за межами України як прояв феномену культурного синтезу. Аналіз наукових публікацій та інформації офіційних державних джерел засвідчує широку міжнародну підтримку ініціатив українських колективів у реалізації культурно-мистецьких проєктів, зумовлених питаннями збереження української культури.

Ключові слова: міжнародні ініціативи, Республіка Польща, Республіка Чехія, український театр, війна.

T. Sovhyra. Foreign initiatives to represent Ukrainian theatre: Czech and Polish experience during the full-scale invasion (2022–2025)

The purpose of the article is devoted to the analysis of contemporary experience in organizing theatrical initiatives outside Ukraine during the period of escalating military conflict. An analytical review of initiatives to represent Ukrainian theatrical culture in Polish and Czech theatrical discourse has been conducted. Based on illustrative materials, brochures, periodicals, interviews, and conference materials, the dynamics of the development of the main thematic directions of theatrical practices and the proclamation of ideological narratives in Ukrainian performances implemented during the period of full-scale war are revealed.

The methodology of the theoretical analysis in this article is based on comprehensive, interdisciplinary scientific approaches. The issue of cultural heritage preservation is examined through the prism of scientific discourse on international cooperation in the field of theatre arts. The research is based on general scientific approaches — empirical, descriptive, structural-functional. Important in the context of this study is S. Ulyash's theory of the “Ukrainian-Polish cultural borderland”.

The results. Based on the results of a review of Ukrainian theatre initiatives in Poland and the Czech Republic, important ideological narratives have been identified in contemporary Ukrainian theatre dramaturgy organized with the participation of displaced artists. The theme of war can be traced in almost all theatrical productions, even in stagings of K. Čapek's 1937 play. Given the nature of the organization, these performances can be called rapid response cultural initiatives, born out of the urgent need of Ukrainians to create a cultural discourse outside Ukraine. At the same time, the ideological definitions of Polish and Czech drama also often echo Ukrainian narratives (the Czech play “White Plague”, the Polish play “Life in Case of War”, etc.), which indicates the ideological kinship of the cultures of these countries. An overview of contemporary experiences in representing Ukrainian theatre abroad allows us to identify forms of implementation of relevant cultural initiatives. First, there are amateur attempts to create theatrical productions. Secondly, a significant part of the initiatives involves the participation of Ukrainian theatre figures in the work of Polish and Czech cultural institutions (the Ukrainian Stage in Wrocław, Invaze / Invasion / Вторгнення in Prague, the play Bila poshest in Ostrava, the work of director S. Oleshko at the Polish Theatre). Thirdly, international projects are organized in the context of Ukrainian cultural diplomacy operating in the territories of the republics under consideration (Polish projects “We Support Ukraine” and “Transmission.UA: Drama on the Move”, Czech Ukrainian Theatre Months and Film Weeks).

The scientific novelty of the research lies in defining the geography of the spread of performances with Ukrainian themes outside Ukraine as a manifestation of the phenomenon of cultural synthesis. An analysis of scientific publications and information from official state sources confirms the strong international support for initiatives by Ukrainian groups in the implementation of cultural and artistic projects aimed at preserving Ukrainian culture.

The practical significance of the article lies in the fact that, for the first time, the main challenges associated with the military situation have been identified and the prospects for further integration of interethnic relations in the context of the European educational space have been determined.

Keywords: *international initiatives, the Republic of Poland, the Czech Republic, Ukrainian theatre, war.*

Актуальність теми дослідження. Російське вторгнення в Україну (тривалі воєнні дії, постійні обстріли, багатогодинні повітряні тривоги, вимкнення світла тощо) завдало безпрецедентної шкоди українському театру. Водночас вітчизняні театральні установи регулярно дають вистави, не зважаючи на складні умови роботи. За роки повномасштабної агресії українці-мігранти заснували чимало творчих об'єднань, інституцій, спрямованих на популяризацію української пісенної, театральної, екранної культури. Однак процес репрезентації українського театру за кордоном виявився вкрай довготривалим та суперечливим, адже з початку повномасштабного вторгнення українські митці, котрі виїхали, опинилися в подвійно травматичній ситуації. З одного боку, вони стали свідками фізичних і психологічних страждань в Україні, з іншого, їм доводиться існувати в чужому культурному та мовному середовищі.

З початком повномасштабної війни польська та чеська театральна публіка прийняла ініціативи українців організувати театральні практики. Це підтверджено значним попитом на українські вистави в перші місяці повномасштабної війни. Зокрема, театр «Сляський» (Польща) в Катовіце збирав тексти п'єс і публікував їх у щомісячному журналі «Театр» (Ілнютська, 2025). Водночас у Чехії впроваджені «місяці України» в знак підтримки нашої країни (Агаркова, 2025). І це не поодинокі культурні ініціативи українців, спрямовані на популяризацію культури та репрезентацію

ідейних наративів, також діють українські радіостанції, українські школи та культурні центри. Таким чином, історично сформована національна меншина українців за кордоном намагається зберегти власну ідентичність.

Постановка проблеми. Значний відсоток виявлених ініціатив звертає дослідницьку увагу на чеський та польський досвід організації культурних об'єднань і подій, що мають на меті популяризацію українського театру. Адже театральний простір як особливий вид публічного художнього самовираження став надзвичайно важливим репрезентативним засобом культурної пам'яті. Відтак, за період повномасштабного вторгнення проблема національної ідентичності чи не найбільше резонувала в театральних дискусіях. Вітчизняний театр — це сцена боротьби за ідентичність і пошуку власного голосу в умовах війни та невизначеності. «Театр — це зброя. Дуже ефективна зброя. Тому за нього треба боротися», — свого часу зазначив А. Боала (Taylor, 2009). Саме тому важливо дослідити культурні ініціативи організації театального життя в країнах, де українців, які виїхали з України у зв'язку з військовими обставинами, наразі проживає найбільше, а також розглянути тенденції асиміляції з акцентом на знакову підтримку театральних інституцій та благодійних організацій Чеської та Польської Республік.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема збереження культурної спадщини в умовах військових конфліктів надзвичайно актуальна в сучасному науковому дискурсі. У вітчизняних та зарубіжних наукових доробках акцентується на формуванні нових політичних стратегій (Boyko et al., 2025; Shaheen, 2023), історико-цивілізаційних (Ruiz & Nilsson, 2022; Dias, 2022) та релігійних (Совгира та ін., 2025) трансформаціях, а також на питаннях соціально-економічної сфери, що демонструє непереборне прагнення українського народу долучатися до прогресу цивілізованого світу. Ці виявлені міждисциплінарні зв'язки дозволяють ґрунтовніше дослідити механізми збереження культурної спадщини та реалізації нових ініціатив для популяризації української культури.

Зокрема, увага до питань українсько-польського культурного діалогу надзвичайно актуалізувалася в сучасній гуманітарній царині з

моменту початку повномасштабної війни росії проти України. Оскільки Республіка Польща стала ключовим центром підтримки освітньої й культурної спільноти українського суспільства, взаємовідносини з Україною набули особливої ваги. Про це свідчать численні дослідження українських, польських та інших зарубіжних істориків (Гайшенець, 2020; Тарасенко, 2024; Шостачук, 2025), у яких порушуються питання заповичень і трансформацій сценічних практик у діяльності національного театру, рецепції національного театрального процесу в критичному дискурсі іншомовної преси.

Натомість чеський досвід репрезентації вітчизняного театру представлений у значній кількості публіцистичних розвідок (Шевченко, 2024; Агаркова, 2025; Морозова, 2025), новинних брошур та афіш, що засвідчує значний інтерес до української культури в Чеській Республіці та можливість її реалізації. Однак, попри багаточисельність цих публікацій, наразі бракує комплексного дослідження, у якому були б проаналізовані механізми реалізації відповідних ініціатив. Тому **актуальність** цього дослідження полягає в необхідності вивчення досвіду театральної справи в контексті міжнаціонального діалогу.

Методологія дослідження базується на комплексних, міждисциплінарних наукових підходах. Проблема збереження культурної спадщини розглядається крізь призму аналізу наукового дискурсу про міжнародну співпрацю у сфері театрального мистецтва. Дослідження базується на загальнонаукових методах — емпіричному, описовому, структурно-функціональному. Важливою в контексті цієї розвідки є теорія «українсько-польське пограниччя культур» С. Ульяш (Uliasz, 2001). Оскільки джерельною базою є вищезазначені театральні тексти та інтерв'ю учасників театральних ініціатив, фотосвітлина, рекламні брошури й відеофіксації українських вистав, на основі яких виявляються певні закономірності в тенденціях розгортання актуальних театральних практик на теренах сучасної Польщі та Чехії, у ході дослідження чітко простежується аналітичний метод. Також у роботі здійснено спробу порівняльно-типологічного аналізу театральних практик у Польській

та Чеській Республіках шляхом контентаналізу, спрямованого на виявлення певної типології та порівняння ідейних наративів.

Мета статті — дослідити міжнародні культурні ініціативи реалізації театральних видовищ на теренах Польської та Чеської Республік, окреслити проблемні питання в умовах повномасштабного вторгнення в Україну. Для реалізації поставлені завдання аналізу сучасного контексту міжнародної співпраці в реалізації театральних практик, дослідження форми підтримки українських акторських труп та організацій, окреслення знакових спільних проєктів та ініціатив, спрямованих на збереження української культури, розвиток міжкультурного діалогу й соціальної інтеграцію вимушених переселенців.

Виклад основного матеріалу дослідження. У 2022 р. державні установи та волонтерські організації Польської та Чеської Республік активно допомагали біженцям з України. Національний інститут музики та танцю (NIMiT) із червня 2022 р. реалізував програму «Ми підтримуємо Україну» (Wspiera MY UKRAINE), яка надала підтримку українським митцям через резиденції, творчі стипендії та творчі проєкти. У межах Програми 127 українських культурних діячів, що прибули до Польщі після 24 лютого 2022 р., отримали можливість працювати в польських культурних інституціях (Шостачук, 2025, с. 18). Восени 2023 р. у Вроцлаві за підтримки Інституту Гротовського розпочала свою діяльність «Українська сцена» як частина цієї інституції. На підмостках театру сучасні українські митці можуть представляти свою творчість рідною мовою в супроводі польських субтитрів (Skwarek, 2024). Куратором «Української сцени» став незалежний театр «GAS», заснований трьома молодими українськими акторками: С. Оніщенко, Д. Богдан та В. Марценюк, які були змушені виїхати до Польщі у зв'язку з повномасштабною російською агресією проти України. Відтак можна без перебільшення стверджувати, що сучасна «Українська сцена» у Вроцлаві має жіноче обличчя. «Через театр ми показуємо, за що борються наші військові. Також говоримо про те, що це не війна проти України, це війна проти усього цивілізованого світу», — зазначає акторка театру «GAS» С. Оніщенко (Skwarek, 2024).

Відома українська театральна режисерка, керівниця незалежної театральної групи «Театр Арабески» з Харкова С. Олешко організувала читання текстів двох найвидатніших сучасних українських письменників О. Забужко та С. Жадана, а також сучасну українську драму «Ніч закриє ранок» О. Савченко. Вона також перенесла виставу Театру Арабески «Декалог, або місцева світова війна» на сцену Театру Польського. Польські актори виконали виставу, яка була спочатку українською, а потім її переклали й поставили польською мовою. Інша вистава — «Реконструкція» — робота українського театрального колективу «Тіньова» «про світ після ядерної війни, яким заволоділа темрява» (Instytut im. Jerzego Grotowskiego, 2022). Це вистава без слів у техніці театру тіней про зруйновані й відбудовані будівлі Харкова, Маріуполя та Херсону. За сюжетом вистави, головною цінністю у світі є світло, яке потрібно людям для того, щоб жити. Його використовують як валюту, зброю та ліки. 27 травня 2022 р. у виставі «Життя на випадок війни» Л. Лягушонкової (реж. Уля Кіаяк, спільний проект Торунського та Бидгоського театрів) зіграли акторки з різних українських міст, котрі знайшли прихисток у Куявсько-Поморському воєводстві (Redakcja ua.pl, 2022). «Ми не жертви, ми експерти і одразу вам це покажемо. Театр став тим засобом, завдяки якому учасниці стали не жертвами, а тими, хто вижив». На сцені кожній актрисі надано 10–15 хвилин на розповідь історії, що не стосується її власного досвіду, натомість є запозиченням чужих історій (Bal, 2023).

Чеський досвід реалізації «українського театру» ще більш вражає, адже українські наративи часто перегукуються з ідейними дефініціями чеської драматургії. Показовою є вистава «Біла пошесть» режисера В. Петренка з українського театру «Віримо!» (м. Дніпро), поставлена в Острові за п'єсою чеського класика К. Чапека, яка нині звучить пророче. Виставу грали українською мовою із чеськими титрами. «Те, що було в 37-му році, здавалося фантастикою, його ж, Чапека, називали фантастом, — зараз стало найбільш реалістичною виставою нашого репертуару [...] Але жодного слова ми не дописали, і це дуже важливо. Тобто це така спрацювала машина часу: майже 100 років пройшло, ми переїхали

в цей новий світ, і він, на жаль, такий є, як і був в 37-му році», — зазначає режисер В. Петренко (Шевченко, 2024).

Щороку празькі міські театри організовують місячники Українського театру, у межах яких представляють класичні («Украдене щастя» І. Франка, «Брехня» В. Винниченка, «Лісова пісня» Лесі Українки) та нові твори (сценічна адаптація роману «Доця» Т. Горіх-Зерня, «Перевтілення» І. Уривського) української драматургії, виступи українських та міжнародних театральних колективів, а також читання видатних українських драматичних творів (Агаркова, 2025). Зокрема, у 2025 р. в межах програми «Місяць України» було реалізовано сценічну адаптацію роману «Доця» (Т. Горіх-Зерня). В основу сюжету покладено емоційну історію, що ґрунтується на реальних подіях жінок, які допомагали українським військовим, ризикуючи власним життям. Ідея постановки полягає в презентації важливої ролі жінки в питанні збереження життя в умовах війни. Головна героїня — творча жінка, яка створювала унікальні вітражі та світильники в мирні часи, натомість війна кардинально змінила її життя. Вона стала частиною руху опору, допомагаючи армії та людям у скрутних обставинах (Агаркова, 2025). На особливу увагу заслуговують ініціативи демонстрації українських кінофільмів у супроводі дискусій про соціальну ситуацію в Україні. Зокрема, з 28 серпня по 5 вересня 2022 р. в Кракові пройшов IX Міжнародний фестиваль українського театру «Схід — Захід» (2022), організаторами якого стали Фонд масових видовищ і Молодіжний центр ім. Генрика Йордана в Кракові. Участь взяли 15 театрів з України. 13 травня 2022 р. у Празі відбувся проєкт «Invaze / Invasion / Вторгнення», у межах якого відбулась читка українських п'єс, написаних після 24 лютого (Maslova & Baborovská, 2022). Національна галерея Праги та інші музеї пропонують безкоштовний доступ до інтеграційних артпроєктів. Тому театральні установи Республіки Чехія активно залучають українських режисерів й акторів до організації нових ініціатив, утворюючи в такий спосіб міжкультурний взаємообмін (Морозова, 2025).

Театр як мистецтво прямої дії має свої особливості впливу. Адже театр апелює не до натовпу, а до кожної людини, поєднуючи при цьому

інтелектуальне середовище та масового глядача. Просування українського театру за кордоном під час війни було великим логістичним і фінансовим викликом. Оскільки держава мала інші пріоритети, зокрема фінансування армії, — тож, всі кошти з державного бюджету були заблоковані для статутної діяльності Українського інституту. Усі заходи могли здійснюватися лише за рахунок залучення коштів від зовнішніх партнерів. Зрештою, українська культурна дипломатія вже кілька років поспіль розглядає Польщу та Чехію як своїх стратегічних партнерів. У 2020 р. Український інститут започаткував програму “Transmission.UA: Drama on the Move”, що має на меті підтримку вітчизняних театральних постановок, які відбуваються в європейських країнах. Станом на січень 2024 р. відбулося кілька перформативних читань текстів з антології “Transmission. UA” у Кракові, Варшаві та Лодзі.

Висновки. За результатами огляду ініціатив організації українського театру в Польській та Чеській Республіках, виявлено важливі ідейні наративи в сучасній драматургії українського театру, організованого за участі митців-переселенців. Тема війни простежується майже у всіх театральних постановках, навіть в інсценізаціях п'єси К. Чапека 1937 р. Зважаючи на особливості організації, означені перформативні видовища можна назвати культурними ініціативами швидкого реагування, що народилися з нагальної потреби українців створити культурний дискурс за межами України. Натомість ідейні дефініції польської та чеської драматургії також часто перегукуються з українськими на-

ративами (чеська вистава «Біла пошесть», польська вистава «Життя на випадок війни» тощо), що вказує на ідейну спорідненість культур означених країн.

Огляд сучасного досвіду репрезентації українського театру за кордоном дозволяє виокремити форми реалізації відповідних культурних ініціатив:

- простежуються аматорські спроби створення театральних постановок;
- значна частина ініціатив відбувається шляхом залучення українських театральних діячів до роботи польських та чеських культурних інституцій («Українська сцена» у Вроцлаві, «Invaze / Invasion / Вторгнення» в Празі, вистава «Біла пошесть» в Острові, діяльність режисерки С. Олешко в Театрі Польському);
- міжнародні проекти організовуються в контексті української культурної дипломатії, що діє на території розглянутих республік (польські проекти «Ми підтримуємо Україну» та «Transmission.UA: Drama on the Move», чеські місячники Українського театру та кінотижні).

Перспективи подальших досліджень — аналіз ініціатив репрезентації українського театру за кордоном із залученням досвіду інших європейських країн, що дозволить у подальшому здійснити ширший порівняльно-типологічний аналіз моделей культурної співпраці. Доцільним є також вивчення ефективності означених ініціатив з огляду на їхній вплив на формування позитивного іміджу України в європейському культурному просторі.

Список посилань

- Агаркова, Н. (2025, Лютий 06). “Місяць України” в пражких театрах: Калігула, шпигунки та волонтерки, драматична реальність, містичні подорожі, відверті сцени 18+. Які вистави варто відвідати? *ProUkrainu*. <https://proukrainu.bleisk.cz/misiats-ukrainy-v-prazkykh-teatrakh-kalihula-shpyhunky-ta-volonterky-dramatychna-realnist-mistychni-podorozhi-vidverti-stseny-18-yaki-vystavy-var-to-vidvidaty/>
- Гайшенець, А. (2020, Листопад 17). «Близькі незнайомі»: як театр допомагає будувати відносини України та Польщі. *LB.UA*. https://lb.ua/culture/2020/11/17/470376_blizki_neznayomi_yak_teatr.html
- Морозова, Ю. (2025, Вересень 25). Чесько-українські програми культурної інтеграції: Повний огляд. *TransferGO*. <https://www.transfergo.ua/kulturna-integratsiya-chesko-ukrayinski-prohramy>
- Совгира, Т., Малоока, Л., & Кабанець, О. (2025). Проблема збереження національної ідентичності українців на тимчасово окупованих територіях. *Питання культурології*, (46), 107–125. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.46.2025.348529>
- Тарасенко, В. (2024). Українсько-польська гуманітарна співпраця: сучасний стан та перспективи. *Вісник: Міжнародні відносини*, 57(1), 80–86. <https://doi.org/10.17721/1728-2292.2023/1-57/80-86>

- Шевченко, О. (2025, Листопад 09). Український театр у Польщі — як українські митці творять у еміграції. *Новини України*. *D.ua*. <https://news.d.ua/culture/ukrayinskii-teatr-y-polshi-iak-ukrayinski-mitci-tvoriat-y-emigraciyi-novini-ukrayini/>
- Шевченко, С. (2024, Травень 04). Театр з України представив у ЄС п'єсу 1937 року про агресію. Глядачів лякає схожість із нинішньою Росією. *Радіо Свобода*. <https://www.radiosvoboda.org/a/dnipro-teatr-viryimo-praharussia/32932613.html>
- Шостачук, Т. (2025). Україна та Республіка Польща: освітньо-культурні зв'язки в часи війни. *International Science Journal of Education & Linguistics*, 4(6), 10–22. <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20250406.02>
- Bal, E. (2023). Cracking the field of Linguistic Recognition. *Pamiętnik Teatralny*, 72(4), 81–97. <https://doi.org/10.36744/pt.1585>
- Boroch, R., & Korzeniowska-Bihun, A. (2024). Ukrainian theatre in exile: A Case study, Poland. *Qeios*. <https://doi.org/10.32388/M7ADD1>
- Boyko, L., Polischuk, L., & Pashkevych, M. (2025). International Cooperation Programme for the Preservation of Ukrainian Cultural Heritage in the Context of Armed Conflict. *Art History & Criticism*, 21(1), 102–114. <https://doi.org/10.2478/mik-2025-0008>
- Dias, J. F. (2022). The Culture War in Ukraine: the struggle against global pluralism. *POLIS*, 6(11), 99–103. <https://doi.org/10.34628/1ecr-9k56>
- Пнытська, Л. (2025, Травень 01). 12 x Ukraina. *Teatr Pismo*. <https://teatr-pismo.pl/12-x-ukraina/>
- Instytut im. Jerzego Grotowskiego. (2022). *Rekonstrukcja | Реконструкція*. <https://grotowski-institute.pl/wydarzenia/rekonstrukcja-%d1%80%d0%b5%d0%ba%d0%be%d0%bd%d1%81%d1%82%d1%80%d1%83%d0%ba%d1%86%d1%96%d1%8f/#>
- Maslova, O., & Baborovská, S. (2022). Invaze / Invasion / Вторгнення. *G HMP*. <https://www.ghmp.cz/en/exhibitions/invaze-invasion-%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F/>
- Redakcja ua.pl. (2022, Жовтень 09). “Життя на випадок війни”: українські акторки у Польщі покажуть виставу-інструкцію про виживання під обстрілами. *ua.pl*. <https://ua.pl/zhyttia-na-vypadok-viiny-ukrainski-aktorky-u-polshchi-pokazhut-vystavu-instruktsiiu-pro-vyzyvannia-pid-obstrilamy>
- Ruiz, C. D., & Nilsson, T. (2022). Disinformation and echo chambers: How disinformation circulates on social media through identity-driven controversies. *Journal of Public Policy & Marketing*, 42(1), 18–35. <https://doi.org/10.1177/07439156221103852>
- Shaheen, S. (2023). The Russia-Ukraine war through the lens of strategic culture: Implications for South Asia. *Journal of International Affairs*, 75(2), 247–264. <https://www.jstor.org/stable/27231750>
- Sharing Ukrainian Stories in Prague. (2023, Жовтень 13). *European Cultural Foundation*. https://culturalfoundation.eu/stories/cosround8_sharing-ukrainian-stories-in-prague/?utm_source=chatgpt.com
- Skwarek, R. (2024, Березень 27). «Це дуже цінно, коли навколо театру об'єднуються особи з України і з Польщі»: Українська театральна сцена у Вроцлаві. *Наш вибір*. <https://naszwybir.pl/teatr-gas/>
- Taylor, D. (2009). Augusto Boal 1931–2009. *TDR*, 53(4), 10–11. <https://doi.org/10.1162/dram.2009.53.4.10>
- UAinKrakow. (2022, Серпень 27). *У Кракові відбудеться міжнародний фестиваль українського театру “Схід — Захід”*. UAinKrakow. <https://uainkrakow.pl/u-krakovi-vidbudetsia-mizhnarodnyi-festyval-ukrainskohoteatru-skhid-zakhid/>
- Ukraine Institute. (n.d.). Transmission.UA: drama on the move. *Ukrainian Institute*. <https://ui.org.ua/en/sectors/en/en-projects/transmission-ua-2/>
- Uliasz, S. (2001). *O literaturze kresów i pograniczu kultur*. Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego.

References

- Aharkova, N. (2025, February 06). “Month of Ukraine” in Prague theatres: Caligula, spies and volunteers, dramatic reality, mystical journeys, explicit scenes 18+. Which performances are worth seeing? *ProUkrainu*. <https://proukrainu.blek.cz/misiats-ukrainy-v-prazkykh-teatrakh-kalihula-shpyhunky-ta-volonterky-dramatychna-realnist-mistychni-podorozhi-vidverti-stseny-18-yaki-vystavy-varto-vidvidaty/> [In Ukrainian].
- Haishenets, A. (2020, November 17). “Close strangers”: how theatre helps build relations between Ukraine and Poland. *LB.UA*. https://lb.ua/culture/2020/11/17/470376_blizki_neznayomi_yak_teatr.html [In Ukrainian].
- Morozova, Yu. (2025, September 25). Czech-Ukrainian cultural integration programs: A comprehensive overview. *TransferGO*. <https://www.transfergo.ua/kulturna-integratsiya-chesko-ukrayinski-prohramy> [In Ukrainian].
- Sovhyra, T., Malooka, L., & Kabanets, O. (2025). The problem of preserving the national identity of Ukrainians in temporarily occupied territories. *Pytannia kulturolohii*, (46), 107–125. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.46.2025.348529> [In Ukrainian].
- Tarasenko, V. (2024). Ukrainian-Polish humanitarian cooperation: current status and prospects. *Visnyk: Mizhnarodni vidnosyny*, 57(1), 80–86. <https://doi.org/10.17721/1728-2292.2023/1-57/80-86> [In Ukrainian].

- Shevchenko, O. (2025, November 09). Ukrainian theatre in Poland — how Ukrainian artists create in exile. News from Ukraine. *D.ua*. <https://news.d.ua/culture/ykrayinskii-teatr-y-polshi-iak-ykrayinski-mitci-tvoriat-y-emigraciyi-novini-ykrayini/> [In Ukrainian].
- Shevchenko, S. (2024, May 04). A theatre from Ukraine presented a 1937 play about aggression in the EU. Audiences are frightened by the similarities with present-day Russia. *Radio Svoboda*. <https://www.radiosvoboda.org/a/dni-pro-teatr-viryimo-praha-russia/32932613.html> [In Ukrainian].
- Shostachuk, T. (2025). Ukraine and the Republic of Poland: educational and cultural ties during wartime. *International Science Journal of Education & Linguistics*, 4(6), 10–22. <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20250406.02> [In Ukrainian].
- Bal, E. (2023). Cracking the field of Linguistic Recognition. *Pamiętnik Teatralny*, 72(4), 81–97. <https://doi.org/10.36744/pt.1585> [In English].
- Boroch, R., & Korzeniowska-Bihun, A. (2024). Ukrainian theatre in exile: A Case study, Poland. *Qeios*. <https://doi.org/10.32388/M7ADD1> [In English].
- Boyko, L., Polischuk, L., & Pashkevych, M. (2025). International Cooperation Programme for the Preservation of Ukrainian Cultural Heritage in the Context of Armed Conflict. *Art History & Criticism*, 21(1), 102–114. <https://doi.org/10.2478/mik-2025-0008> [In English].
- Dias, J. F. (2022). The Culture War in Ukraine: the struggle against global pluralism. *POLIS*, 6(11), 99–103. <https://doi.org/10.34628/1ecr-9k56> [In English].
- Ilnytska, L. (2025, May 01). 12 x Ukraina. *Teatr Pismo*. <https://teatr-pismo.pl/12-x-ukraina/> [In Polish].
- Institut im. Jerzego Grotowskiego. (2022). *Rekonstrukcja / Реконструкція*. <https://grotowski-institute.pl/wydarzenia/rekonstrukcja-%d1%80%d0%b5%d0%ba%d0%be%d0%bd%d1%81%d1%82%d1%80%d1%83%d0%ba%d1%86%d1%96%d1%8f/#> [In Polish].
- Maslova, O., & Baborovská, S. (2022). Invaze / Invasion / Вторгнення. *G HMP*. <https://www.ghmp.cz/en/exhibitions/invaze-invasion-%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F/> [In English].
- Redakcja ua.pl. (2022, October 09). “Life in case of war”: Ukrainian actresses in Poland will perform a play-instruction on how to survive under shelling. *ua.pl*. <https://ua.pl/zhyttia-na-vypadok-viiny-ukrainski-aktorky-u-polshchik-pokazhut-vystavu-instruktsiiu-pro-vyzhyvannia-pid-obstrilamy> [In Ukrainian].
- Ruiz, C. D., & Nilsson, T. (2022). Disinformation and echo chambers: How disinformation circulates on social media through identity-driven controversies. *Journal of Public Policy & Marketing*, 42(1), 18–35. <https://doi.org/10.1177/07439156221103852> [In English].
- Shaheen, S. (2023). The Russia-Ukraine war through the lens of strategic culture: Implications for South Asia. *Journal of International Affairs*, 75(2), 247–264. <https://www.jstor.org/stable/27231750> [In English].
- Sharing Ukrainian Stories in Prague. (2023, October 13). *European Cultural Foundation*. https://culturalfoundation.eu/stories/cosround8_sharing-ukrainian-stories-in-prague/?utm_source=chatgpt.com [In English].
- Skwarek, R. (2024, March 27). “It is very valuable when people from Ukraine and Poland come together around the theatre”: Ukrainian theatre scene in Wrocław. *Nash vybir*. <https://naszvybir.pl/teatr-gas/> [In Ukrainian].
- Taylor, D. (2009). Augusto Boal 1931–2009. *TDR*, 53(4), 10–11. <https://doi.org/10.1162/dram.2009.53.4.10> [In English].
- UAinKrakow. (2022, August 27). *The international Ukrainian theatre festival “East — West” will take place in Krakow*. UAinKrakow. <https://uainkrakow.pl/u-krakovi-vidbudetsia-mizhnarodnyi-festyval-ukrainskoho-teatru-skhid-zakhid/> [In Ukrainian].
- Ukraine Institute. (n.d.). Transmission.UA: drama on the move. *Ukrainian Institute*. <https://ui.org.ua/en/sectors-en/en-projects/transmission-ua-2/> [In English].
- Uliasz, S. (2001). *O literaturze kresów i pograniczu kultur*. Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego. [In Polish].

Отримано: 09.01.2026
 Прийнято до друку: 03.02.2026
 Опубліковано: 23.03.2026

T. I. Совгиря

доктор культурології, доцент, декан факультету івентменеджменту, фешн і шоу-бізнесу, Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ, Україна

T. Sovhyra

Doctor of Cultural Studies, Associate Professor, Dean of the Faculty of Event Management, Fashion, and Show Business, Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine